

Rovvilt og beitesesongen 2020

Informasjon til beitebrukere, rovviltkontakter og kommunene i Innlandet

Brosjyren inneholder aktuell informasjon om rovvilt og rovviltforvaltningen i Innlandet

SKADEFELLING

Etter 1. juni er det Fylkesmannen som behandler skadefellingsøknader, så lenge det foreligger en kvote for skadefelling av den aktuelle arten. Fellingstillatelser kan kun iverksettes hvis andre forebyggende tiltak mot skader er vurdert og funnet mindre eller ikke egnet for å avgrense skaden. Fellingsforsøket skal være avgrenset til et bestemt område og tidsrom, samt rettet mot bestemte individ(er).

Fellingsvedtakene kan du finne på:
www.miljovedtaksregisteret.no

Søknad om skadefelling skal inneholde:

- Hvem søker (enkeltperson/beitelag mv.) og for hvilket område (beitelag/kommune).
- Informasjon om kadaverfunn: Totalt antall kadaver og savnede dyr, samt totalt antall dyr undersøkt av SNO.
- Tidsrom for tap eller skade.
- Antall berørte saueiere.
- Antall sau som beiter i det aktuelle beiteområde.
- Opplysninger om det er gjennomført eller mulig å gjennomføre forebyggende tiltak.

Bistand fra SNO

I enkelte tilfeller kan SNO bistå i arbeidet med felling av rovvilt. Rovviltkontaktene kan være behjelpelige med vurdering av alder på skader før og under en skadefellingsperiode. Bistand kan også bestå i kompetanseoppbygning og/eller erfaringsutveksling. Det er også mulighet for praktisk innsats under de samme fellingsvilkårene som er gitt det kommunale skadefellingslaget.

SNO vil i hvert enkelt tilfelle vurdere bistand ut fra bl.a. egen kapasitet.

SPORHUNDEKVIPASJER

Sporhundekvipasjene i Hedmark og Oppland kan være til god hjelp i skadefellingsforsøk. De er trent for å finne spor på barmark, og å følge dette selv om det er beitedyr og annet vilt i området. Ekvipasjene kan settes inn i sporing-soppdrag på bjørn, ulv, jerv og gaupe og er tilgjengelig for oppdrag på forespørsel.

I en skadefellings situasjon underlegges ekvipasjen skadefellingsleder, og godtgjøres av Fylkesmannen. Dette går utenom den økonomiske rammen som er gitt det kommunale fellingslaget. Ekvipasjen kontakter selv Fylkesmannen for avlønning. Andre oppdrag ansees som trening og avlønnes etter avtale med beitelag/dyreeier og SNO.

Fylkesmannen oppfordrer de kommunale fellingslagene til å bruke sporhundekvipasjene slik at fellingsforsøkene blir mer effektive og de får erfaring fra fellingsforsøk.

Sporhundekvipasjer for bruk ved skadefelling i Hedmark og Oppland sommer 2020

Trysil	Harald Østmo	95 92 21 28
Løten	Gunnar Helge Arnekleiv	48 07 35 66
Gran	Turid Hovland	48 19 63 64
Lesja	Elise Lyftingsmo	90 96 98 04
Nord-Fron	Ingebjørg Jenssveen	41 64 46 25

Fylkesmannens rovviltberedskap

Fylkesmannen i Innlandet er opptatt av rask og korrekt saksbehandling og god informasjonsflyt ved rovvilthendelser. Vi har en felles vakttelefon og et godt servicenivå for å håndtere henvendelser om rovvilt i Innlandet.

Fylkesmannen har en beredskapsordning som er en kombinasjon av de to tidligere fylkesmannsembetenes rovviltberedskap og tilpasset det omfang og antall saker Innlandet har. Ordningen vil gi god tilgjengelighet og ivareta kravet om rask håndtering av skadefellingssøknader og oppfølging i akutsituasjoner. Det vil bli gitt SMS-varsel til aktuelle kommuner, beitelag mv. ved sikker observasjon av ulv og ulveskade i beiteprioritert område, i tillegg til varsling i alle akutte situasjoner der Fylkesmannen gir skadefelling på freda rovvilt.

For å bidra til å redusere skadeomfanget ved rovviltangrep, er det viktig å tydeliggjøre/beitelag

har gode interne varslingsrutiner for å høyne beredskapen i beitelaget i akutte situasjoner. I tillegg er det viktig å raskt søke selv eller varsle kommunen slik at søknad om skadefelling blir sendt når grunnlaget er tilstede.

Fylkesmannen anbefaler derfor at dyreeier har som fast rutine å varsle de andre medlemmene i beitelaget, beitelagsleder og kommunen når Statens naturoppsyn (SNO) har konstatert rovviltskade på husdyr eller tamrein.

For øvrig vil alle skader og rovviltobservasjoner som er undersøkt av SNO være tilgjengelig i Rovbasen – rovbases.no – men oppdateringene kan ta noe tid.

FYLKESMANNENS ROVVILTBEREDSKAP • TLF 970 29 840

- Vakttelefon som gjelder beitesesongen 15. mai–15. september. Bemannet 08–21 alle dager.**
- Vakttelefon 1. januar–14. mai og 16. september–23. desember når det er virksom lisensfelling og kvotejakt. Bemannet 08–18 hverdager og 10–18 lørdag, søndag og helligdager.*

* Utvidet telefontid vurderes i perioder med ekstra høy beredskap.

** Både Fylkesmannen og politiet skal varsles ved alle avfyrte skudd, jmf §17 i rovviltforskriften.

Utenom åpningstid varsles Fylkesmannen via SMS.

- SMS-varsling når tillatelse til felling er gitt og når skadegjørere er felt.
- SMS-varsling ved sikker observasjon av ulv/første dokumenterte skade av ulv i beiteprioritert område.
- SMS-varsling/epost til næringsorganisasjoner/tilgrensende fylkesmenn ved førstegangs dokumenterte observasjon av ulv.
- Ukentlig nyhetsbrev om rovvilt-/beitedyrhendelser i Hedmark og Oppland.

Informasjon fra Mattilsynet

Dyrevelferd på beite

Mattilsynet er opptatt av at husdyr skal ha trygge forhold på utmarksbeite, uten vesentlig risiko for sykdom eller skader. Beiting er et dyrevelferdsmessig gode. Det er dyreeiers ansvar å sikre sine dyr mot unødige påkjenninger.

Mattilsynet samarbeider tett med Fylkesmannen og rovviltforvaltningen for å forebygge skader forårsaket av fredet rovvilt. Fredet rovvilt utgjør en betydelig dyrevelferdsrisiko i mange områder. Mattilsynet forventer at nødvendige tiltak som eksempelvis økt tilsyn og skadefelling settes inn når faresituasjoner oppstår.

Husk krav til dokumentasjon – dyreholdsjournal

Dyreeier skal ha oppdaterte skriftlige registreringer gjennom beitesesongen, som for resten av året. I dyreholdsjournalen skal det stå opplysninger om merking, antall dyr sluppet på beite, døde dyr inkludert sannsynlig dødsårsak, helsetilstand, når dyr flyttes og hvis det skjer noe spesielt. Disse opplysningene er det som kalles dyreholdsjournal. Tilsyn med dyr på beite skal loggføres, f.eks. i en notatbok, med informasjon om tidspunkt, antall dyr, syke og skadde dyr osv.

Viktig med robuste dyr på beite

- **God helse:** Kun friske dyr skal slippes på beite, og søyer og lam skal være i god kondisjon.
- **Veiling ved slipp:** Det anbefales å veie lammene ved beiteslipp for å sikre et forsvarlig slipp og kunne ha en god oppfølging av tilvekst i sesongen. Dette vil også være en viktig dokumentasjon å henvise til ved tap på beite.

- **Beredskapsplan:** Vi anbefaler at beitelag og enkeltbrukere har en beredskapsplan til bruk ved akutte tapshendelser, med blant annet varslingsrutiner, beskrivelse av aktuelle tiltak og skisserte beredskapsarealer. Mattilsynet bidrar gjerne med veiledning på dette.

** Sankerutiner: Det er viktig at dyrene er sanket ned tidlig nok, både med tanke på før, risiko for tap til rovvilt og før ventende frost.*

Mattilsynet kan vedta nedsanking eller samling av dyr

Dyreeier er ansvarlig for sine beitedyr. I spesielle situasjoner kan Mattilsynet fatte vedtak om samling av dyr og nedsanking fra beite. Dyreeier kan da ha rett til en kompensasjon for å dekke ekstrakostnader.

Overvåkning av skrapesjuka hos småfe

Det skal varsles til Norsk Protein (kadaverbil) om selvdøde/avlivede småfe over 18 mnd., uansett dødsårsak. Dette gjelder også småfe som dør i utmark og som leveres til kadaverbil. Vi minner om at kadavrene må tildekkes før henting, gjerne med presenning eller lignende som hindrer åtseldyr.

Aktuelt regelverk for småfe innenfor Mattilsynets felt, se www.lovdata.no

- Forskrift om velferd for småfe
- Forskrift om merking, registrering mv. av småfe
- Dyrehelseforskriften

Meld fra til Mattilsynet ved akutte hendelser og store tap av beitedyr til rovvilt

Felles sentralbord: 22 40 00 00/
www.mattilsynet.no; menyvalg: «kontakt oss», eller ta kontakt direkte med vårt lokale kontorsted.

Informasjon fra Statens naturoppsyn (SNO)

SNO har 17 roviltkontakter i Oppland og 12 roviltkontakter i Hedmark.

Roviltkontaktene utfører skadedokumentasjon ved mistanke om rovdyrskade på bufe/tamrein, bikuber og jakthunder.

Bestandsregistrering og kartlegging av rovdyrbestander er også viktige oppgaver for roviltkontaktene.

Statens naturoppsyn er foreløpig organisert etter fylkesgrensene til Hedmark og Oppland, men roviltkontakter og annet SNO-personell kan operere på tvers av grensene.

Spor- og synsobservasjoner av rovilt

For å kunne følge med i bestandssituasjonen av rovdyr er det viktig at alle antatte spor-tegn eller synsobservasjoner av rovdyr raskt meldes til en av SNOs roviltkontakter. Dette gjelder også funn av ekskrement fra brunbjørn, ulv og jerv til DNA-analyse. Roviltkontakten kan da, etter fastsatte retningslinjer, dokumentere dette slik at det blir registrert i det nasjonale overvåkningsprogrammet for store rovdyr. Det er til stor hjelp om det tas bilder av spor/spor-tegn og der målestokk blir lagt ved. Både bilder av sporavtrykk og av sporløypa er ønskelig.

Prosedyrer ved kadaverfunn

Funn av kadaver der det er mistanke om roviltskade skal umiddelbart meldes inn til en av SNOs roviltkontakter. Dette gjelder uansett kadaverets tilstand. Dersom lokal roviltkontakt ikke er tilgjengelig kan den nærmeste på lista kontaktes eller melding gis direkte til SNO. Det kan også legges igjen melding på mobilsva/SMS.

Samleliste over kadaver datert tilbake i tid, og som ikke kan undersøkes, avvises av SNO (jf. erstatningsforskriften § 4c).

Når SNO v/roviltkontakt har undersøkt skader på husdyr, orienteres husdyreier om utfallet i etterkant dersom han/hun ikke selv er med på undersøkelsen. Ved nye skadesituasjoner forårsaket av bjørn og ulv, og i noen grad jerv og gaupe, varsles Fylkesmannen. Det samme gjelder ved tilsvarende dokumenterte roviltobservasjoner.

I tilfeller der innleid tilsyn/kadaverhundekvipasjer finner roviltskade på bufe, tilrår Fylkesmannen at både SNOs roviltkontakt og husdyreier blir varslet umiddelbart.

På bakgrunn av roviltkontaktens rapport vil regionalt roviltansvarlig i SNO sette en endelig konklusjon. Da vil svarbrev gå ut til husdyreier. Denne konklusjonen vil inngå i grunnlaget når Fylkesmannen behandler søknader om erstatning.

Rovbasen

Både undersøkte skader, roviltmeldinger og innsendte DNA-prøver vil bli tilgjengelig i rovbasens innsynsløsning, www.rovbase.no, når konklusjonen blir satt.

PRAKTISKE TIPS VED KADAVERFUNN

- *Noter kartreferanse (ev. avmerk på kart) og ta bilder – også nærbilde.*
- *Merk stedet slik at det er lettere å finne igjen og vær innstilt på å påvise funnstedet dersom ikke GPS-kartreferanse er oppgitt. Sjekk om kartreferanse er riktig og det er best om UTM-innstillingen på GPSen blir brukt.*
- *Meld snarest fra til SNOs roviltkontakt (se telefonliste). Det er dyreeiers ansvar at skader blir meldt.*
- *Undersøk om det er ytterligere tap/skader i området.*
- *La kadaveret ligge mest mulig urørt, men dekk det til for å verne mot åseletere (ikke plast).*

Statens naturoppsyns rovviltkontakter

Skader meldes direkte til lokal rovviltkontakt eller annen rovviltkontakt i regionen.

OPPLAND 2020

Region Nord-Gudbrandsdal

Jon Nørstebø	Lesja	91 51 66 79
Atle Erik Berget	Lesja	95 80 88 48
Kari Svendsgard	Dovre	91 83 54 24
Asgeir Myhrmoen	Dombås	90 50 30 35
Kjell Gaukstad	Lom	90 15 73 62
Tor Erik Myhren	Skjåk	99 29 76 27
Anders Svare	Vågåmo	95 05 42 51

Region Midt- og Sør-Gudbrandsdal

Terje Stian Bjørke	Sør-Fron	90 10 63 84
Christen Bårdsløkken	Ringebu	91 15 37 29
Odd Steinar Granheim	Tretten	97 56 01 67
Eivind Fossum	Øyer	91 12 95 62
Hans Mathias Ulberg	Sør-Fron	99 35 28 58

Region Toten/Land/Hadeland

Turid Hovland	Roa	48 19 63 64
Jon Petter Bergsrud	Gran	95 89 37 01
Kjell Arvid Briskodden	Dokka	95 93 52 66

Region Valdres

Per Ivar Stensæter	Bagn	90 78 47 42
Stein Olav Windingstad	Rogne	95 70 99 33

Kontaktpersoner i Statens naturoppsyn Oppland

Esben Bø, Lom

Regionalt rovviltansvarlig

Telefon 95 72 27 33

esben.reidar.bo@miljodir.no

Ole Knut Steinset, Etnedal

Rowviltmedarbeider

Telefon 46 44 86 57

ole.knut.steinset@miljodir.no

Fellingspersoner Sør-Norge

Lars Gangås, Stor-Elvdal

Fellingsleder

41 61 08 81

lars.gangas@miljodir.no

Erik Ola Helstad, Rendalen

90 99 16 98

erik.ola.helstad@miljodir.no

Stein Arne Brendryen, Folldal

48 25 90 27

stein.arne.brendryen@miljodir.no

Thomas Holm Strømseth, Stor-Elvdal

95 97 20 50

thomas.holm.stromseth@miljodir.no

HEDMARK 2020

Region Nord-Østerdal

Jon Horten	Os	90 09 28 24
Ingebrigt Storli	Kvikne	97 70 69 36
Egil Rune Slåen	Folldal	91 39 63 60
Per Olav Follestad	Alvdal	97 18 94 88
Svein Erik Bjørke	Rendalen	97 04 17 96
Bjørnar Johnsen	Drevsjø	97 06 33 83

Region Sør-Østerdal

Per Magne Opphus	Koppang	91 71 40 53
Arne Granberg	Engerdal	99 50 05 84
Erling Ness	Rena	97 67 48 08

Region Hedmarken

Rune Bjørnstad	Hamar	90 83 57 09
Olaf Tørudbakken	Gaupen	95 03 10 65

Region Glåmdalen

Martin Løvtjernet	Austmarka	95 75 14 92
-------------------	-----------	-------------

Kontaktpersoner

i Statens naturoppsyn Hedmark

Eivind Faldet, Folldal

Regionalt rovviltansvarlig dokumentasjon

Telefon 91 53 21 28

eivind.faldet@miljodir.no

Simen Bredvold, Flisa

Rovviltmedarbeider

Telefon 91 82 72 96

simen.bredvold@miljodir.no

Kadaverhundekvipasjer

Bruk av kadaverhund øker sannsynligheten for å avdekke tap og tapsårsaker på et tidlig tidspunkt. Beitelag/dyreiere må ha godkjent avtale i forkant.

Region Nord-Gudbrandsdal

May Helen Brekken	Lesja	95 16 43 16
Solveig Hågå	Lesja	91 51 04 39
Elise Lyftingsmo	Lora	90 96 98 04
Nils Steinvik	Dombås	48 26 49 42
Guttorm Myren	Bøverdalen	91 32 77 65
Randi Slålien	Bøverdalen	91 54 25 87
Øyvind Teigen	Lom	95 87 95 88
Tom E. Rossing	Lom	47 80 54 58

Region Midt- og Sør-Gudbrandsdal

Tor Romsås	Ringebu	99 25 75 97
Arne Smestad	Ringebu	91 37 82 76
Asgeir Myhren	Tretten	95 27 53 14
Torill Albrechtsen	Øyer	91 11 10 22
Kristian Kronberget	Vestre Gausdal	95 27 76 94
Bjørn Bredvold	Lillehammer	97 77 50 53
Therese B. Rudi	Ringebu	40 75 48 89
Sighild Rudi	Ringebu	90 28 89 40
Terje Berntsen	Lillehammer	95 79 62 64
Astrid Olstad	Øyer	91 15 37 27
Gro Vestues	Ringebu	48 13 37 69
Morten Mathisen	Vinstra	90 58 28 55
Audun Ersvær	Vestre Gausdal	41 49 32 32

Region Valdres

Morten Steinsrud	Rogne	91 32 41 03
Eivind Arntzen	Aurdal	91 73 81 80
Christer Fredriksen	Fagernes	90 88 18 44

Region Toten, Land og Hadeland

Kristine Hansen	Bybrua	95 72 59 60
Gry Stenvold	Bybrua	91 15 95 95
Anne K. Ristebråten	Hunndalen	91 36 86 04
Trine Rudstaden	Dokka	95 11 97 71
Mina Scheie	Dokka	41 56 60 56
Stian Sveum	Dokka	90 69 24 47
Hans K. Kristiansen	Lunner	90 89 97 87
Turid Hovland	Roa	48 19 63 64

Region Nord-Østerdalen

Lisbet H. Granheim	Tolga	95 24 98 64
Erik Sletten	Folldal	91 54 64 02
Anne S. Borgfjord	Folldal	91 11 14 79
Hege Paulsen Fallet	Folldal	92 24 29 78
Kari Nystuen	Kvikne	90 66 18 09
Richard Bakli	Kvikne	41 61 32 96
Beate Ryen	Os	45 00 19 79

Region Sør-Østerdalen og Hedemarken

Elin Elg Trøen	Rendalen	48 09 20 02
Eivind Haugseth	Rendalen	90 77 02 23
Britt Bekkelund	Osen/Åmot	92 05 76 27
Hans Skårholen	Løten	90 02 98 70
Finn Åge Rasen	Åsvang	97 52 05 52

Region Solør

Synnøve Olsen	Åsnes	45 25 10 46
---------------	-------	-------------

Beredskapstelefon kadaverhund:

913 43 554

Se også www.norskekadaverhunder.no

Fellingsledere

Region Nord-Gudbrandsdal

Vågå	Nils Øygarden	91 72 74 29
Dovre	Hans Kåre Vorkinnslie	47 46 24 78
Lesja	Tore Hemli	97 70 85 19
Lesja	Jann Erik Dalum	48 11 09 93
Skjåk	Morten Brekkum	97 61 91 34
Lom	Eva Ramen	40 29 65 50
Sel	Jan Olav Solstad	99 16 71 86

Region Midt- og Sør-Gudbrandsdal

Sør/Nord-Fron	Lars Ole Auglestad	91 34 21 40
Sør/Nord-Fron	Jan Ivar Svendstad	90 08 64 88
Nord-Fron	Terje Stian Bjørke	90 10 63 84
Ringebru	Christer Bårdsløkken	91 15 37 29
Ringebru	Arne Fossmo	90 07 45 99
Ringebru	Tore Hasle Kleven	99 00 67 15
Lillehammer	Gunnar Nyhus	48 12 37 87
Øyer	Asgeir Myhren	95 27 53 14
Gausdal	Bjørnar Kronberget	91 60 01 66

Region Toten, Land og Hadeland

Gjøvik	Lars Slåtveit	91 65 90 08
Østre Toten	Jan Haugen	95 86 90 23
Østre Toten	Per Erik Halvorsrud	90 72 58 05
Vestre Toten	Lars Pettersbakken	91 19 48 82
Nordre Land	Erik Eng	99 48 23 77
Søndre Land	Jørn E. Sand	90 65 86 93
Hadeland	Kjell Bakken	41 61 30 00

Region Valdres

Sør-Aurdal	Espen Nerødegård	48 20 34 43
Etnedal	Hans Solbrekken-Ruud	90 10 48 92
Nord-Aurdal	Arvid Rabben	92 01 20 30
Vestre Slidre	Arild Bratrud	90 11 61 11
Øystre Slidre	Steinar Skoglund	95 73 54 19
Vang	Ivar Jonny Søndrol	97 52 34 08

Region Nord-Østerdalen

Tolga	Jo Esten Trøan	90 68 02 08
Tynset	Kristian Lund-Vang	90 66 79 74
Alvdal	Simen Steigen	90 55 05 56
Follidal	Lars Henrik Odden	90 66 81 38
Os	Jørn Gisle Dalbakk	98 43 74 05

Region Sør-Østerdalen

Rendalen	Simen Steigen	90 55 05 56
Engerdal	Vidar Trøan	92 01 58 70
Stor-Elvdal	Tord Strand	97 12 55 04
Elverum	Isak Halvorsen	40 22 65 90
Trysil	Rolf Neby	40 21 41 91
Åmot	Vidar Helgesen	40 03 95 17

Region Hedmarken

Ringsaker	Olaf Tørudbakken	95 03 10 65
Hamar	Thormod Steenberg	99 51 68 51
Løten	Thomas Palerud	90 02 56 62
Stange	Geir Magnar Lillehov	91 79 16 04

Region Glåmdalen

Våler	Kåre Holtmoen	90 77 07 68
Åsnes	Andreas Bjertnes	48 06 23 74
Nord-Odal	Jonny Rustad	91 74 22 51
Kongsvinger	Fredrik Lindberg	90 73 51 41
Sør-Odal	-	-
Eidskog	-	-
Grue	-	-

UOVISION 06/09/2018 03:04:59 P ● 27 12°C

Roviltnemndene i region 3 og 5

Klima- og miljødepartementet oppnevnte 11. mars 2020 medlemmer og varamedlemmer fra Innlandet fylkestaking til rovviltnemndene i region 3/ Oppland og region 5/Hedmark. Oppnevningsperioden for medlemmene følger valgperioden for fylkestakinget og Sametinget.

Roviltnemndas hovedoppgaver er å forvalte nasjonal rovviltpolitikk, utarbeide regional forvaltningsplan med geografisk differensiert forvaltning, fastsette kvoter for skadefelling og lisensfelling på jerv, bjørn og ulv, kvote for jakt på gaupe og vedta budsjett for forebyggende og konflikt-dempende tiltak.

Roviltnemndene har 6–8 møter i året. Begge nemndene har egne nettsider med bl.a. referater fra alle rovvilt-nemndsmøtene. Se Fylkesmannens nettside.

Regjeringen har i april i år lagt fram en proposisjon om endringer i natur-mangfoldloven for Stortinget og planlegger å redusere antall forvaltningsregioner fra 8 til 6. Et av forslagene er en felles region for Innlandet.

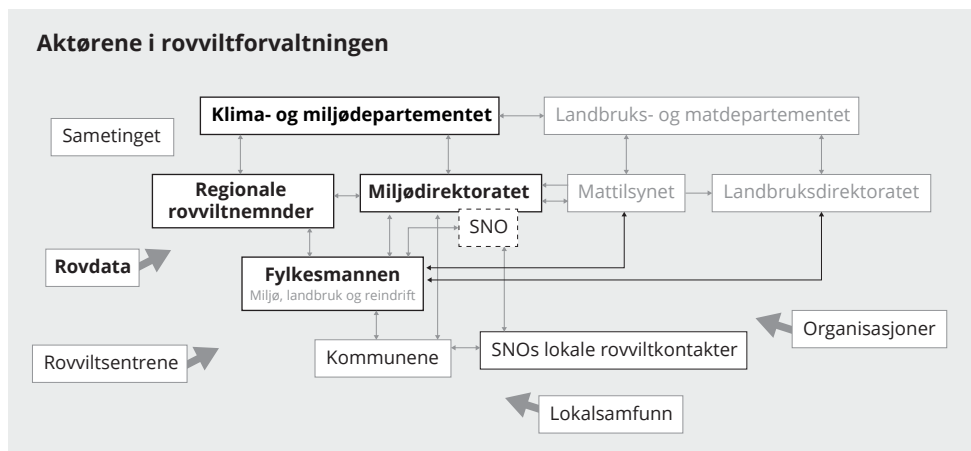
Nemndsmedlemmer i region 3/Oppland

Medlem	Varamedlem
Aud Hove leder Sp	Kjersti Bjørnstad Sp
Hans Kristian Enge nestleder Ap	Olav Røssum Sp
Anne-Marte Kolbjørnshus Ap	Erik Winther Ap
Kari Anne Jønnes H	Hanne A. Velure H
Johannes Christian W. Gran MDG	Wenche H. Almestrand Frp

Nemndmedlemmer i region 5/Hedmark

Medlem	Varamedlem
Stein Tronsmoen leder Sp	Jesper Nohr Sp
Kjerstin Lundgård nestleder Ap	Turid Backe-Viken Ap
Mari Gjetsvang Sp	Merete Furuberget Sp
Rune Øygarden H	Truls Gihlemon Frp
Jon Anders Mortensson Sametinget	Elle Merete M. Omma Sametinget

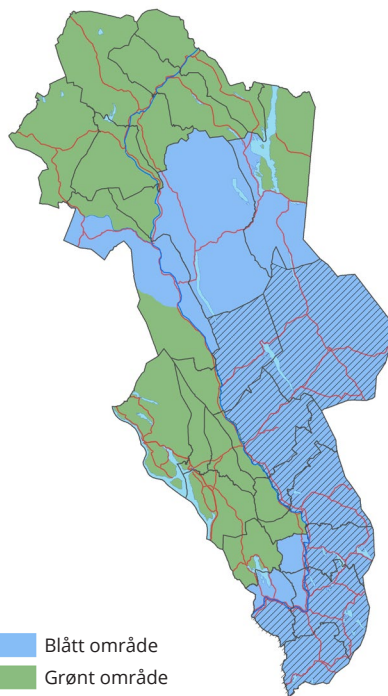
Aktørene i rovviltforvaltningen

Forvaltningssoner i Oppland og Hedmark

- Yngleområde for gaupe
- Yngleområde for jerv

- Blått område
- Grønt område
- Ulvesonen

OPPLAND

I forvaltningsplanen for rovvilt i Oppland fra 2012 er fylket delt i tre. Et område er prioritert for yngling av jerv, et område prioritert for yngling av gaupe og et område er uten prioritet for yngling av freda rovvilt.

Høsten 2019 reviderte rovviltnemnda i region 3/Oppland forvaltningsplanen fra 2012. Denne planen er nå sendt til Miljødirektoratet for uttalelse.

HEDMARK

I forvaltningsplanen for rovvilt i Hedmark fra 2014 er fylket inndelt i ulike soner. Grønn sone er prioritert beiteområde der det ikke skal være rovvilt som representerer et skadepotensiale. Yngling av gaupe og hekking av kongeørn kan forekomme. Blå sone rommer områder som er viktige for å oppnå bestandsmål for rovvilt og viktige beiteområder. Hedmark har egen forvaltningszone for ulv innenfor blått skravert område. Denne forvaltningssonen går også inn i Akershus, Oslo og Østfold.

Midler til forebyggende og konfliktreduserende tiltak

REGION 3/OPPLAND

Forbruk 2019 og budsjett 2020

Oppland fikk tildelt en budsjetttramme på kr. 5 850 000 for 2019 og tabellen viser hovedposter for budsjett og regnskap i 2019. For 2020 fikk Oppland tildelt en budsjetttramme på kr. 6 000 000. Rovviltnemnda i region 3/Oppland vedtok 19. mars 2020 budsjett for 2020.

Tiltak	Budsjett 2019	Forbruk 2019	Budsjett 2020
Planlagt ekstraordinært tilsyn	500 000	591 272	500 000
Akutt tilsyn/avklare tap med kadaverhund	300 000	359 668	300 000
Tidlig sank	600 000	401 793	600 000
Beredskapsareal	100 000	260 720	60 000
Lokale radiobjelleprosjekt/tapsavklaring	700 000	727 056	900 000
Elektronisk overvåking/Oppland radiobjellelag	400 000	875 000	400 000
Andre tiltak	150 000	100 970	100 000
Kompetanseheving	200 000	121 259	240 000
Lokale FOU*	700 000	1 304 000	900 000
Akutte midler	1 200 000		1 000 000
Skadefelling	1 000 000	721 707	1 000 000
SUM:	5 850 000	5 463 445	6 000 000

* Gjelder flere prosjekter; NJFF Oppland/gaupesporing, Kongeørnovervåking, NINA/Scandcam, NJFF Oppland/mer effektiv lisensfelling jerv og utdanning av sporhundekvipasjer

Akutte tiltak

Det er satt av midler til akutte tiltak. Det kan være ekstraordinært tilsyn, flytting av beitedyr og/eller tidlig nedsanking. Søknad kan sendes hele beitesesongen, men alle akutte tiltak må være avklart med Fylkesmannen i forkant av iverksettelse.

TIDLIG NEDSANKING AV SAU I INNLANDET

Tidlig nedsanking har vist å ha god tapsreducerende effekt i akutte skadesituasjoner, særlig i områder med jerv. Det er avgjørende at alle besetningene i beiteområdet sankes ned så fort som mulig når en akutt skadesituasjon oppstår.

Mer enn åtte av ti skader på sau og lam forårsaket av jerv blir påvist etter 1. august, og 50% påvises etter 1. september. Tidlig nedsanking av sau må prioriteres i jervesonen, og Fylkesmannen anbefaler tidlig nedsanking primært i områder der det oppstår skader av jerv i august og utover. Det er viktig at beiteområder som har hatt betydelige tap til jerv de siste årene har beredskap til å gjennomføre tidlignsank.

Tidlignsank er tilskudsberettiget dersom beiteområder/beitelag i samarbeid med kommunen søker Fylkesmannen i forkant. Kompensasjon er kr. 7 per dyr per dag for sau nedsanket før 1. september, og beregnes fram til 10. september. Fylkesmannen utbetaler bare tilskudd når tidlig nedsanking skyldes fredet rovvilt.

REGION 5/HEDMARK

Forbruk 2019 og budsjett 2020

Hedmark fikk tildelt en budsjetttramme på kr. 16.000.000 for 2019 og tabellen viser hovedposter for budsjett og regnskap i 2019. For 2020 fikk Hedmark tildelt en budsjetttramme på kr. 16 000 000. Roviltnemnda i region 5/Hedmark vedtok 26. mars 2020 budsjett for 2020.

Tiltak	Budsjett 2019	Forbruk 2019	Budsjett 2020
Ekstraordinært tilsyn	200 000	212 000	350 000
Akutte tiltak	1 070 000	188 949	1 855 000
Forberedt tidlig nedsanking	2 000 000	1 883 823	2 000 000
Utvidet tilsyn i kombinasjon med tidlig sank	400 000	425 000	550 000
Hjemmebeite	6 000 000	6 051 200	5 400 000
Flytting av sau	840 000	564 773	570 000
Gjerding	200 000	575 800	300 000
Gjerdeprosjektene i Trysil og Grue	620 000	670 000	750 000
Tekniske tiltak/elektronisk overvåking	450 000	570 000	900 000
Beredskapsarealer	250 000	197 500	0
Forebyggende tiltak i reindrifta	75 000	75 000	75 000
Konfliktdepende tiltak	470 000	890 000	800 000
Forskning, utvikling og evaluering	100 000	0	0
Skadefelling	3 275 000	1 126 171	2 400 000
Diverse	50 000	0	50 000
SUM:	16 000 000	13 430 216	16 000 000

Status rovviltbestander

REGION 3 OG REGION 5

Status for jerv, gaupe, bjørn og ulv er hentet fra siste offisielle rapporter for artene per 10. mai 2020. Alle rapporter finnes på www.rovdata.no. Her er også informasjon om biologi, forvaltning og forskning om de fire store rovdyrartene, samt kongeørn.

Freda rovvilt – Bestandsmål og status per 10. mai 2020	Jerv	Gaupe	Bjørn	Ulv
Bestandsmål/antall ynglinger i region 3	4	5	–	–
Bestandsmål/antall ynglinger i region 5	5	10	3	4–6* (3 helnorske)
Nasjonalt bestandsmål	39	65	13	4–6*
Status/antall ynglinger per 10. mai 2020 i region 3	7	**	–	–
Status/antall ynglinger per 10. mai 2020 i region 5	5	**	**	**
Status/antall ynglinger per 10. mai 2020 nasjonalt	46	**	**	**

*Sammen med region 4 | **Registrering er ikke avsluttet.

Lisens- og kvotefelling 2019/2020	Jerv		Gaupe		Bjørn		Ulv	
	10.09.19–15.02.20	01.02.20–31.03.20	21.08.19–15.10.19	01.10.19–31.05.20				
Vedtatt kvote for lisens/kvotejakt i region 3	10	9	–	–	–	–	–	–
Antall dyr felt på lisens/kvotejakt i region 3	8	8	–	–	–	–	–	3
Vedtatt kvote for lisens/kvotejakt i region 5	22	–	3	–	–	–	–	12*
Antall dyr felt på lisens/kvotejakt i region 5	15	–	2	–	–	–	–	2

*Utenfor ulvesone.

Skadefelling 2019	Jerv	Gaupe	Bjørn	Ulv
Skadefelling i region 3/Oppland 2019	0	0	0	0
Skadefelling i region 5/Hedmark 2019	5	0	2	5

Annen avgang 2019/2020:

En ulv død av ukjent årsak 15.01.20 Åsnes, en ulv påkjørt 22.01.20 Våler, en gaupe ulovlig felt 06.09.19 Åmot, en gaupe død av ukjent årsak 12.09.19 Rendalen, en gaupe påkjørt 27.01.20 Ringsaker, en gaupe død av ukjent årsak 01.02.20 Sør-Odal, en gaupe påkjørt 13.03.20 Kongsvinger, en jerv påkjørt 06.03.20 Engerdal og en bjørn død av ukjent årsak 31.05.19 Trysil.

KVOTE FOR BETINGET SKADEFELLINGSTILLATELSER 2020/2021

Rovviltnemndene har vedtatt sine kvoter for betinget skadefellingstillatelse for perioden 1. juni 2020–15. februar 2021, henholdsvis 20. april (Region 5/Hedmark) og 8. mai (Region 3/Oppland).

Antall dyr	Hedmark	Oppland
Jerv	12	6
Gaupe	*	1
Bjørn	3	3
Ulv	8	6

*Nemnda har ikke myndighet, men har anbefalt Miljødirektoratet å tildele kvote på 1 dyr.

Viltkamera og flagglinjer til utlån

Fylkesmannen har 46 viltkameraer til utlån, disse kan brukes under pågående skadefellingsforsøk i Innlandet. Lån og bruk av kameraene avklares med Fylkesmannen på forhånd, og ansvarlig for kameraene skal sette seg inn i retningslinjene for bruk av dem. Kameraene oppbevares på tre steder i Innlandet, og eventuell henting/levering av kameraer avtales med de ansvarlige:

Hadeland: Kjell Bakken, T: 41 61 30 00 (16 stk)

Sør-Fron: Terje Stian Bjørke, T: 90 10 63 84 (15 stk)

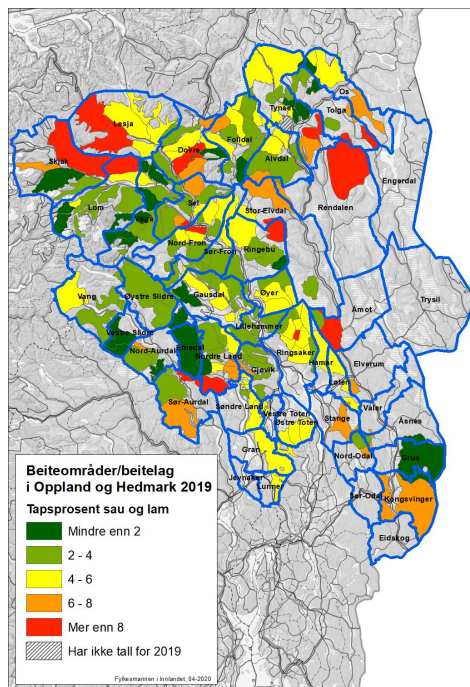
Øyer: Asgeir Myhren, T: 95 27 53 14 (15 stk)

Fylkesmannen har i tillegg to flagglinjer til utlån, lån av disse avklares på forhånd.

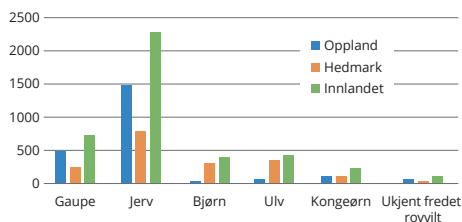
Tap av sau på utmarksbeite

Tap registrert gjennom organisert beitebruk i 2019 var 4,11% for Oppland og 5,37% for Hedmark. Det er store variasjoner i tap mellom regioner, beitelag og beiteområder og fra år til år. Både i Oppland og Hedmark har streifulver vært en økende årsak til store tap i enkelte beiteområder. Men for Innlandet er det jerv som er den største skadevolder.

Fylkesmannen i Innlandet behandlet høsten 2019 334 søknader om rovtilterstatning fordelt på 196 søknader fra Oppland og 138 søknader fra Hedmark. Antall dyr omsøkt var 7 783 sau og lam og 4 308 dyr ble erstattet som tapt til fredet rovilt og erstattet med kr. 10 519 000.

Sau erstattet fordelt på skadegjørere - 2019

Beitenæringa i Innlandet

Innlandet er Norges største utmarksbeiteregion og har samtidig bestandsmål for alle de fire store rovdyrartene.

Siste år viser tre tydelige trender i sauenæringa. Sauetallet er redusert med 10%, antall produsenter er redusert med henholdsvis 4,5% i Oppland og 10% i Hedmark og det er noe nedgang i tap på utmarksbeite. Tap registrert gjennom OBB viser en nedgang av tap i Oppland fra 4,38% i 2018 til 4,11% i 2019. Tilsvarende er det for Hedmark en nedgang i tap fra 5,99% til 5,37%. På landsbasis var det i 2019 Nordland og Trøndelag som hadde de største tap med henholdsvis 7,19% og 7,15% på fylkesnivå.

Organisert beitebruk (OBB)

Det er i år 50 år siden ordningen «Organisert beitebruk» kom i stand som et samarbeid mellom Landbruksdepartementet og Norsk Sau og Geit. Hovedmålsettingene var da, som nå, å legge til rette for rasjonell utnyttning av utmarksbeitene og å redusere tap av dyr på utmarksbeite til et minimum. Mange beitelag i Innlandet er mye eldre enn ordningen «Organisert beitebruk» og beitebrukerne har lang tradisjon for samarbeid om tilsyn/gjeting og hovedsank/ettersank. Beitelaga investerer i fellesprosjekt som samle- og sorteringskveer, sperregjerder og gjeterhytter, og mange beitelag har felles innkjøp og utkjøring av saltsteiner. Beitelaga er viktige organisasjonsenheter for sauenæring.

Oppslutningen om beitelaga er god i Innlandet. I Oppland tilhører 95% av all sau som slippes på utmark et beitelag og 91% av all sau på utmark i Hedmark tilhører et beitelag. Tall fra organisert beitebruk viser at Oppland har 88 beitelag og 135 beiteområder med sau og storfe i samtlige kommuner. Hedmark har 53 beitelag og 64 beiteområder med sau og storfe i 17 av sine 22 kommuner. Etter mange år med rovdyrutfordringer i Hedmark er det tilnærmet ingen dyr på fritt utmarksbeite øst for Glomma, spesielt ikke i ulvesona. Det er ikke registrert aktive beitelag i kommunene Eidsskog, Sør-Odal,

Våler, Elverum og Trysil i 2019. I Hedmark er hoveddelen av sau på utmarksbeite registrert i OBB er i Nord-Østerdalen (63 %) og på Hedemarken (23 %).

Regionene i Innlandet

Det er store variasjoner i saueholdet mellom regionene i Innlandet. Fjell-regionene Nord-Østerdalen, Nord- og Midt-Gudbrandsdalen har mange fellestrekk. Alle tre regionene har rundt 60 000 sau på utmarksbeite, har store produsentmiljøer med 225 til 295 sauebrukere i regionen og slipper i snitt rundt 240 søyer og lam på utmarksbeite. Fjellregionene Valdres og Sør-Gudbrandsdalen har et litt lavere sauetall, rundt 35 000 sau, litt færre produsenter og i snitt litt mindre besetninger. Felles for alle fjell-regionene er god utnyttelse av utmarksbeitene. Rundt 5% av sauetallet i hver besetning slippes ikke på utmarksbeite, og det er rimelig å anta at dette er «problemsøyer» og koppelam som ikke er skikket til en sommer i utmarka.

Regionene Gjøvik/Land, Hadeland og Hedemarken er skogsbygder og slipper i snitt fra 160 til 190 søyer og lam per besetning i utmarka. Andelen av dyr på utmarksbeite variere noe. Kommunene i Sør-Østerdal og Glåmdalen har i stor grad tilpasset seg rovdyrutfordringene. I Sør-Østerdalen er det i hovedsak Stor-Elvdal og Åmot som har sau på utmarksbeite. 20% av sauen i Sør-Østerdalen på innmarksbeite, og flere av besetningene som er på utmarksbeite er flyttet ut av kommunen og nordover. I Glåmdalen er det tilnærmet ikke sau på utmarksbeite, og det er ingen beitedyr øst for Glomma. Her gjennomføres hjemmebeite i relativt små besetninger og noe bruk av rovdyrsikre gjerdar.

Tabellen på neste side gir en enkel oversikt over variasjon i saueholdet i de ti regionene i Innlandet.

Tall fra Landbruksdirektoratet 1. oktober 2019

	Antall søyer og lam på utmarksbeite	Antall søyer og lam på innmarksbeite	Andel av sau på innmarksbeite	Antall produsenter i regionen	Antall dyr per besetning på utmarksbeite
Nord-Gudbr.dal	62 900	3 720	6 %	295	213
Midt-Gudbr.dal	53 100	3 540	6 %	225	236
Sør-Gudbr.dal	36 600	1 580	4 %	180	203
Gjøvik og Land	48 000	1 560	3 %	250	192
Hadeland	11 700	1 700	13 %	65	180
Valdres	32 900	1 100	3 %	185	178
Nord-Østerdal	66 600	6 600	9 %	275	244
Sør-Østerdal	10 900	2 850	21 %	40	272
Glåmdalen	1 850	6 150	77 %	25	74
Hedemarken	24 800	1 850	7 %	160	157
Innlandet	349 350	30 650	8 %	1 700	206

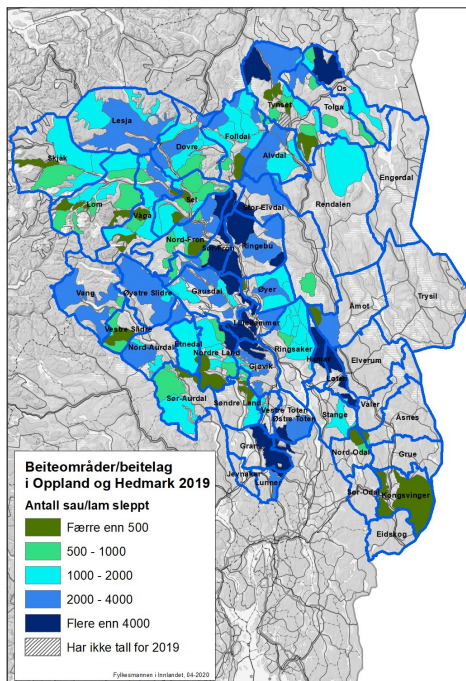
Norsk Institutt for bioøkonomi (NIBIO) har beregnet at Oppland har om lag 454 000 saueenheter årlig på utmarksbeite og at det tilsvarer en utnyttelsesgrad på 70 % av utmarksressursene. Tilsvarende utnyttes kun 32 % av beiteressursene i Hedmark.

Storfe i utmarka

Sommeren 2019 var det om lag 45 000 storfe fra 1 100 besetninger på utmarksbeite i Oppland og om lag 20 000 storfe fra 400 besetninger i Hedmark. Dette er tilnærmet likt med 2018.

Foto: Sidsel Rønnebekk, FMOP

Erstatning for tap av husdyr grunnet fredet rovvilt

Alle tap av husdyr erstattes etter søknad fullt ut når det er påvist at fredet rovvilt har forårsaket tapet (konkludert med «antatt» eller «dokumentert» rovvilt av SNO).

Det gis også erstatning når det er sannsynlighetsovervekt for at tapet skyldes rovvilt. Fylkesmannen vurderer bl.a. påviste tap til fredet rovvilt, kunnskap om rovviltbestandene i området, tapsforhold i inneværende og tidligere år, og opplysninger om besetning og drift som gis i søknaden, fra kommune/landbrukskontor og Mattilsynet. Ved erstatning for sannsynliggjorte skader skal normalt tapet trekkes fra (tap som normalt oppstår i sauebesetningen uten rovvilt i området).

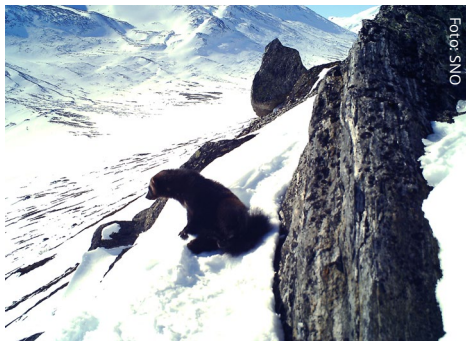
Søknaden må leveres i Elektronisk søknads-senter: soknadssenter.miljodirektoratet.no

Ved funn av skadde/døde dyr må dyreeier selv forevise kadaveret for SNO dersom det er mistanke om rovviltsskade. Fylkesmannen forholder seg til SNOs konklusjon om dødsårsak. Dersom det unnlates å melde om kadaverfunn der det er mistanke om rovviltsskade, skal erstatningen avkortes eller bortfalle. Dyreeier må søke om erstatning selv om SNO har vært på stedet og dokumentert rovviltsskade.

Søknadsfrist erstatning for tap av husdyr grunnet fredet rovvilt 2020:

HUSDYR: 1. november 2020

TAMREIN: 1. april 2021

Det skal føres tilsyn med dyr på utmarksbeite i et omfang som er tilpasset besetningsstørrelse og lokal risikovurdering, minst en gang i uka. Målsettingen med dette er å hindre unødvendig lidelse hos dyra. Det forventes høyere tilsynsfrekvens i områder der det er kjent at rovvilt er en risikofaktor, enn i områder uten eller med tilfeldig forekomst av rovvilt.

Dyreeier har et selvstendig ansvar for å følge opp en akutt situasjon. Oppstår det akutte situasjoner, enten ved stor uro i flokken, savnede, drepte eller skadde dyr, bør dyreeier henvende seg til Fylkesmannen for eventuelt vurdering av muligheter for midler til forebyggende tiltak.

DOKUMENTASJONSKRAV

Det er et vilkår for å få erstatning at dyreeier leverer besetningsdata på individnivå med søknaden. Dette innebærer oversikt over:

- ID-merker (ørenummer) over alle søyer og lam i besetningen.
- Slektskap mellom alle søyer og lam.
- Oversikt over skade- og dødsårsak for alle skadde/døde dyr i besetningen (ikke bare de det søkes erstatning for).

Dokumentasjonskravet er absolutt. Erstatningen vil bli avkortet dersom oppdatert besetningsliste ikke er lagt ved søknaden.

Søknadene behandles etter forskrift om erstatning når husdyr blir drept eller skadet av rovvilt av 30. mai 2014 nr. 677.

Kort fortalt!

FYLKESMANNENS VAKTTELEFON: TLF 970 29 840

Ved funn av kadaver der det er mistanke om roviltskade:

- La kadaveret ligge mest mulig urørt, men dekk det til for å verne mot åtseletere.
- Notér kartreferanse (ev. avmerk på kart) og ta bilder – også nærbilde.
- Merk stedet slik at det er lettere å finne igjen, og vær innstilt på å påvise funnstedet dersom ikke GPS-kartreferanse er oppgitt.
- Meld snarest fra til en av SNOs roviltkontakter, uansett kadaverets tilstand.

SNOs lokale roviltkontakter i Innlandet

Region Nord-Gudbrandsdal

Jon Nørstebø	91 51 66 79
Atle Erik Berget	95 80 88 48
Kari Svendsgard	91 83 54 24
Asgeir Myhrmoen	90 50 30 35
Kjell Gaukstad	90 15 73 62
Tor Erik Myhren	99 29 76 27
Anders Svare	95 05 42 51

Region Midt- og Sør-Gudbrandsdal

Terje Stian Bjørke	90 10 63 84
Christen Bårdsløkken	91 15 37 29
Odd Steinar Granheim	97 56 01 67
Eivind Fossum	91 12 95 62
Hans Mathias Ulberg	99 35 28 58

Region Toten, Land og Hadeland

Turid Hovland	48 19 63 64
Jon Petter Bergsrud	95 89 37 01
Kjell Arvid Briskodden	95 93 52 66

Region Valdres

Per Ivar Stensæter	90 78 47 42
Stein Olav Windingstad	95 70 99 33

Region Sør-Østerdalen

Per Magne Opphus	91 71 40 53
Arne Granberg	99 50 05 84
Erling Ness	97 67 48 08

Region Nord-Østerdalen

Jon Horten	90 09 28 24
Ingebrigt Storli	97 70 69 36
Egil Rune Slåen	91 39 63 60
Per Olav Follestad	97 18 94 88
Svein Erik Bjørke	97 04 17 96
Bjørnar Johnsen	97 06 33 83

Region Hedemarken

Rune Bjørnstad	90 83 57 09
Olaf Tørudbakken	95 03 10 65

Region Glåmdalen

Martin Løvtjernet	95 75 14 92
-------------------	-------------

Dersom lokal roviltkontakt ikke er tilgjengelig, kontakt:

Regionalt roviltansvarlig Oppland

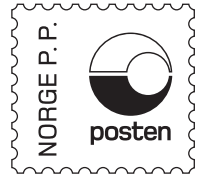
Esben Bø	95 72 27 33
Ole Knut Steinset	46 44 86 57

Regionalt roviltansvarlig Hedmark

Eivind Faldet	91 53 21 28
Simen Bredvold	91 82 72 96

Fellingspersonell Sør-Norge

Lars Gangås (fellingsleder)	41 61 08 81
Erik Ola Helstad	90 99 16 98
Stein Arne Brendryen	48 25 90 27
Thomas Holm Strømseth	95 97 20 50

Returadresse:
Fylkesmannen i Innlandet
Postboks 987, 2626 Lillehammer

FYLKESMANNEN I INNLANDET

Sentralbord 61 26 60 00
Vakttelefon for rovvilt 97 02 98 40
www.fylkesmannen.no/oppland

MILJØVERN, LANDBRUK OG NÆRINGSUTVIKLING

Haavard Elstrand – direktør 62 65 12 05 / 41 62 42 02

NATURMANGFOLD OG VERNEOMRÅDER

Vebjørn Knarrum – avdelingsdirektør 61 26 60 70 / 95 23 15 75
Steinar Fossum – underdirektør 61 26 60 69 / 48 12 89 65
Harald Klæbo 61 26 60 56
Benedicte Broderstad 61 26 60 55
Ståle Sørensen 62 55 11 70
Thomas Olstad 62 55 11 81
Rannveig Helgesen 62 55 11 75

JORD OG MAT

Kjell Joar Rognstad – fung. avd. direktør 61 26 61 63 / 91 15 67 17
Silje Bøe 62 55 12 08
Jorunn Stubbsjøen 62 55 12 06
Sidsel Røhnebæk 61 26 61 54

STATENS NATUROPPSYN

Sentralbord 73 58 05 00
Regionalt rovviltansvarlig Oppland: Esben Bø 95 72 27 33
Regionmedarbeider rovvilt Oppland: Ole Knut Steinset 46 44 86 57
Regionalt rovviltansvarlig Hedmark: Eivind Faldet 91 53 21 28

MATTILSYNET

Sentralbord 22 40 00 00
www.mattilsynet.no